

Årsredovisning och verksamhetsberättelse

2020

INNEHÅLL

INLEDNING	3
UPPDRAG	4
RESULTATREDOVISNING	5
Bevarande	
Samlad resultatbedömning	5
Redovisning per avdelning	7
Konservering – Papper • Bokbinderi	
Konservering – Metall • Arkeologi	
Digital bild	
Kunskapsuppbyggnad och Samverkan	13
Tvärsektoriella perspektiv	14
Övriga riktlinjer	14
Styrelse, ledning, mm	14
Personal, hälsa och arbetsmiljö	15
ÅRSREDOVISNING	17
Flerårsöversikt	18
Resultaträkning	18
Balansräkning	19
Redovisnings- och värderingsprinciper	20
Noter	20
UNDERSKRIFTER	23

INLEDNING

VERKSAMHETSBERÄTTELSEN FÖR 2020 sammanfattar resultat och väsentliga prestationer under året. I redovisningen, i den samlade resultatbedömningen, av genomförda enkätundersökningar och framför allt i dialogen med respektive institution kan vi konstatera att verksamhetsresultatet är bra.

STYRELSEN FÖR STIFTELSENS FÖREMÅLSVÅRD har en tid diskuterat frågeställningar som rör inriktningen för verksamheten de kommande åren. Riksarkivet har varit tydlig i detta och meddelat att avdelningen papperskonservering ska, i den del som avser uppdrag från Riksarkivet, helt fokusera på konservering inför digitisering. Kungliga biblioteket har meddelat att man planerar för att tydligare fasa in Stiftelsen Föremålsvård i Kungliga bibliotekets beslut om digitisering och den nya organisationen. Beträffande Statens Historiska Museer vill jag kommentera att museet inte har en egen verksamhet för arkeologisk konservering. Statens Historiska Museer har uttalat att man är nöjd på det sätt arbetet utförs och att Stiftelsen Föremålsvård fyller ett viktigt syfte. Beträffande området digitisering ser vi med tydlighet att avdelningen Digital bild fyller ett stort behov i institutionernas planer för digitisering. Min åsikt är att vi under året landat i kloka beslut för de kommande årens verksamhetsinriktning.

GRUVBRYTNINGENS PÅVERKAN PÅ samhället Kiruna medför att Stiftelsen Föremålsvård är tvungen att flytta till nya lokaler hösten 2022. I den processen har många viktiga delar fallit på plats under året, bland annat kan vi konstatera att lokaldriftskostnaderna kommer av öka. Under hösten har jag i möte med Kulturdepartementet informerat om samhällsomvandlingen och dess påverkan på stiftelsen, vi är överens om att ett nytt möte bör äga rum under våren 2021. Arbetet med att utforma de nya lokalerna har påverkat verksamheten och i vissa delar varit komplicerat. Jag vill rikta ett tack till de medarbetare vilka ansvarat för utformningen av konserveringsverksamhetens lokaler och underlättat arbetet för alla inblandade parter.

JÄMFÖRT MED MÅNGA kulturarvsinstitutioner har pandemin haft en tämligen liten påverkan på vår verksamhet. Vi har klarat av att hålla verksamheten i gång hela året, detta tack vare organisatoriska förändringar som till exempel begränsade aktiviteter mellan avdelningarna och ansvarstagande medarbetare. Med pandemin har antalet digitala möten ökat påtagligt. Digitala möten har resulterat i fler och fördjupade samtal kring projekten och högst oväntat har digitaliseringen bidragit med mer kunskap och högre kvalitet i vissa projekt.

MED BEGRÄNSADE RESURSER är en målsättning i digitiseringen att få ut så många bilder som möjligt per enhet. Sett till produktivitet har over-head tekniken den fördelen att producera fler bilder jämfört med skannerteknik. Avdelningen Digital bild har på uppdrag av Statens Historiska Museer arbetat med over-head tekniken i ett projekt och uppnått ett bra resultat. Målsättningen är att under första kvartalet 2021 påbörja liknande projekt på uppdrag av Kungliga biblioteket. Vi kan även se en påtaglig effektivisering inom området papperskonservering.

ARBETET MED ATT INFÖRA ett digitalt verktyg (Anabasi) för administration av projekten vid avdelningen Digital bild har nu resulterat i en version där tester utförs mot utvalda institutioner, bland annat Riksantikvarieämbetet och Kungliga biblioteket. Anabasi kommer att förenkla och ge ett säkrare produktionsflöde; från scanning till leverans med bl.a. automation och dokumentation/rapporter. Utvecklingen med mer klimatsäkra transporter har fortgått under året där tre mätningar utförts i Kungliga bibliotekets transportlådor. Mätningarna visar att den relativa fuktigheten (RF) är inom godkända gränsvärden. Avslutningsvis vill jag kommentera kompetensförstärkningen, två konservatorer har påbörjat sin anställning och en tredje påbörjar sin anställning i januari 2021, Stiftelsen Föremålsvård står väl rustad inför de kommande årens utmaningar.

Ulf Daunfeldt, direktör.

UPPDRAG

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD HAR sitt uppdrag dels i form av stadgar dels också från Regeringen i form av riktlinjer.

RIKTLINJER FRÅN REGERINGEN

Statens bidrag till Stiftelsen Föremålsvård ska användas i enlighet med de mål för verksamheten som anges i stadgarna för Stiftelsen Föremålsvård.

BEVARANDE. Stiftelsen Föremålsvård ska effektivisera och utveckla arbetet med vård och konservering av föremål samt vård och digitisering av bilder och dokument.

KUNSKAPSUPPBYGGNAD. Stiftelsen Föremålsvård ska öka kunskapen inom sitt verksamhetsområde, bl.a. genom att verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor.

SAMVERKAN. Stiftelsen Föremålsvård ska samverka med andra aktörer för att utveckla verksamheten. I detta ingår att verka för att ideella organisationer och andra delar av det civila samhället involveras.

TVÄRSEKTORIELLA PERSPEKTIV. Stiftelsen Föremålsvård ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

KULTURARVS-IT. Stiftelsen Föremålsvård ska redovisa antalet arbetsledare samt antalet anställda med lönebidrag inom ramen för Kulturarvs-IT.

UPPDRAG

SAMRÅD AVSEENDE VÅRD- OCH KONSERVERINGSFRÅGOR. Stiftelsen Föremålsvård ska samråda med Riksantikvarieämbetet i myndighetens uppdrag som nationell samordnare av vård- och konserveringsfrågor inom kulturarvssektorn.

REDOVISNING TILL REGERINGEN. Resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer utvecklats med avseende på kvalitet, volym, intäkter och kostnader. Stiftelsen Föremålsvård ska särskilt redovisa; antalet konserverade och restaurerade föremål, antalet digitiserade bilder och dokument, och antal registrerade poster. Av redovisningen ska även framgå från vilka samlingar bilder och dokument kommer. Redovisningen ska vidare innehålla en förteckning över institutioner under året. Dessutom ska använda metoder och effekterna av verksamheten analyseras.

Därutöver ska Stiftelsen Föremålsvård redovisa intäkter av sponsring, intäkter av bidrag, vid sidan av det ordinarie årliga statliga bidraget, med fördelning mellan statliga bidrag, bidrag från mellanstatliga organ respektive icke statliga bidrag samt uppnådda resultat av samverkan med andra aktörer.

STIFTELSENS STADGAR

Stiftelsens ändamål är att bedriva vård och konservering av museiföremål, böcker och arkivalier samt digitisering av fotografiskt material och dokument. Det åligger Stiftelsen Föremålsvård särskilt att; Bedriva arkeologisk metallkonservering samt papperskonservering och erforderlig bokbinderiverksamhet. Medverka i vården och digitiseringen av de centrala kulturarvsinstitutionernas samlingar. Samarbeta och samråda med museer, bibliotek, arkiv, statliga och kommunala myndigheter, kulturinstitutioner, organisationer och enskilda som är verksamma inom stiftelsens verksamhetsområden. Samt sörja för metodutveckling och vidareutbildning inom verksamhetsområdet.

RESULTATREDOVISNING BEVARANDE

SAMLAD RESULTATBEDÖMNING

Stiftelsen Föremålsvård ska enligt riktlinjerna redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på kvalitet, volym, intäkter och kostnader. Använda metoder samt effekterna av verksamheten ska analyseras. Här nedan redovisas kvalitet, använda metoder samt effekterna av verksamheten. När det gäller intäkter och kostnader finns denna redovisning under den finansiella redovisningen, när det gäller volym finns uppgifterna redovisade i tabellform under respektive avdelning.

I vilken utsträckning uppfyller Stiftelsen Föremålsvård institutionens krav på kvalitet.

Kundupplevd kvalitet mäts med enkäter samt i dialog med respektive institution. Kvalitén bedöms av institutionen i enkätundersökning enligt en tregradig skala; Mindre tillfredsställelse, Tillfredsställelse, Bra.

Analys av använda metoder. Hur verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård utvecklas i jämförelse med nationell och internationell forskning och metodutveckling. Analys av arbetsmetod sker i en jämförelse med nationella och internationella kulturarvsinstitutioner. Bedömningen görs utifrån erfarenhetsutbyte och diskussioner i olika nätverk nationellt och internationellt.

Effekterna av verksamheten. På vilket sätt bidrar verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård till tillgängliggörandet, forskningen och det långsiktiga bevarandet. Utvärderingen definieras i dialog med respektive institution.

KVALITET

Resultatet av de enkätsvar som inkommit visar att institutionerna är nöjda med kvalitén på det arbete som utförs, vilket också framkommer i samtal med dem. I besvarade enkäter upplever beställarna att kvaliteten på utförda åtgärder är hög. Antalet enkäter har varit 28, bortfallet är 5 enkäter.

Bedömningen för våra tre avdelningar, med utgångspunkt i enkätunderlaget och med den information som framkommit i samtal som förts med respektive institution, anser Stiftelsen Föremålsvård att de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat är bra.

ANALYS AV ANVÄNDA METODER

Arbetsmetoder som används fastställs av institutionen och revideras vid behov, i samråd med dem. Riksarkivet har under 2020 gett Stiftelsen Föremålsvård i uppdrag att, inom ramen för ett pilotprojekt, utföra tjänsten konservering inför digitisering på en samling lagfartsböcker från Riksarkivet i Härnösand. Ambitionen är att pilotprojektets fastställda metoder ska implementeras på resterande delar av samlingen lagfartsböcker från Riksarkivet i Härnösand och därefter ytterligare delar av Riksarkivets samlingar. Stiftelsen Föremålsvård har både specialiserad högskoleutbildad personal och personal med lång

erfarenhet inom fältet bevarande av materiellt kulturarv och digitisering. Metoderna som används är erkända och väl beprövade. Stiftelsen Föremålsvård bevakar utvecklingen inom fältet, bland annat genom nätverkan och kompetensutvecklande aktiviteter.

Arbetet i Stiftelsen Föremålsvårds digitala arbete sker enligt internationella fastställda standarderna ISO 3664, samt ISO 12646. I dialog med beställarna fastställs för varje projekt en kravspecifikation, med information om bl. a. kvalitetsnivå, leveransmetod och filnamn. I framtagandet av kravspecifikationen framkommer behov som kan röra sig mellan olika standarder, miniminivån ligger på ISO 19264-1 men ofta digitiserar högre kvalitetsnivåer (enligt FADGI:s och Metamorfozes tre nivåer). Med de metoder stiftelsens använder kan original upp till A0+-storlek digitaliseras med indikatorn bra.

Mot bakgrund av det erfarenhetsutbyte som ägt rum, nationellt och internationellt, och de samtal som förts med respektive institution anser Stiftelsen Föremålsvård att använda metoder bedömas ha ett bra resultat.

EFFEKTERNA AV VERKSAMHETEN VID STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD

I återkommande samtal med institutionerna framhålls betydelsen av Stiftelsen Föremålsvård som resurs för konserveringsinsatser och kompetens för bevarande och tillgängliggörande av statliga samlingar; detta i syfte att säkerställa det materiella kulturarvets långsiktigt hållbara utveckling. Stiftelsen Föremålsvård spelar en viktig nationell roll i bevarandet och tillgängliggörandet av det gemensamma kulturarvet. Genom stiftelsens konservering och digitisering blir föremål och arkivhandlingar tillgängliga. Inte bara för allmänheten utan även för kulturarvsforskningen.

Bildfiler och registrerade poster som Stiftelsen Föremålsvård levererar till institutionerna tillgängliggörs i olika plattformar. I de fall upphovsrätten begränsar publiceringen av bildfilerna tillhandahålls filerna i många fall digitalt hos institutionen. De bildfiler vars rättsliga skydd är utgången (eller av annan överenskommelse) visas på webbplatser som t.ex. Riksarkivets Nationella arkivdatabas (NAD). De institutioner som använder databasen Primus publicerar på den samlande sajten www.digitaltmuseum.nu men många institutioner använder även www.kringla.nu och www.europeana.eu. Publicering i tryckt format, t.ex. böcker, tidskrifter och utställningar är andra exempel där kulturarvet bevaras och tillhandahålls. Stiftelsen Föremålsvård bistår även institutionerna med råd och stöd för preventiv konservering av samlingarna.

Sammantaget är bedömningen att effekterna av verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård är av betydelse för tillgängliggörandet och forskningen, samt för det långsiktiga bevarandet av vårt kulturarv. Effekterna av verksamheten bedöms vara bra.

PAPPER • BOKBINDERI

FÖRÄNDRINGAR I OMVÄRLDEN ställer ständigt nya krav på avdelningens arbetsprestation och de arbetstagare som ska utföra den. I linje med den statliga värdegrunden om ett effektivt utfört arbete har verksamhetsåret präglats av metodutveckling genom ett pilotprojekt på uppdrag av Riksarkivet och effektivisering av det arbetet som utförs på uppdrag av Kungliga biblioteket. Detta har främjat ett sakkunnigt, kompetent och effektivt utfört arbete. I början av året uppkom frågeställningar kring en instruktion som Kungliga biblioteket upprättat för omläggning av Aftonbladets bildsamling, vilket orsakade avbrott i produktionen. Tack vare en omstart av arbetsuppgiften och en förtydligande instruktion kunde arbetet fortsätta som planerat. Detta bekräftas vidare av beställare, som i ett svar på en kvalitetsenkät (2020-06-02) skriver att ”det har varit turbulent runt arbetet med Aftonbladet under 2019/2020. Det har löst sig bra och jag hoppas på ett fortsatt gott samarbete.”

EFFEKTIVISERINGEN AV UPPDRAG på beställning av Kungliga biblioteket kan exemplifieras av att avdelningen sedan föregående verksamhetsår fördubblat antalet katalogiserade poster i Libris och ökat antalet omlagda bilder (Aftonbladets bildsamling och Fa-samlingen) med en tredjedel. För Riksarkivet har avdelningen inom ramen för ett pilotprojekt preparerat 60 volymer lagfartsböcker inför digitisering, vilket är en signifikant ökning jämfört med tidigare år. Även om den pågående pandemin har inneburit en del sjukfrånvaro under året så har en positiv konsekvens varit att antalet digitala möten med beställarna har ökat. Detta har förbättrat effektiviteten på så vis att uppdragens mål och syfte blivit mer konkreta och tydliga för arbetstagarna.

FÖR ATT YTTERLIGARE förankra uppdragens koppling till verksamhetens mål och syfte genomfördes i maj en workshop med fokus på arbetsmiljökulturen. Strax därefter, startades en rekryteringsprocess av två papperskonservatorer då två arbetstagare ansökte om tjänstledigheter för omskolning till nya yrken. I november tillträdde en papperskonservator, ytterligare en papperskonservator tillträder efter årsskiftet. Sammanfattningsvis har avdelningen under året sysselsatt fyra till sex papperskonservatorer och en bokbindare.

ANTALET OMBUNDNA BÖCKER från Krigsarkivet referensbiblioteket har minskat jämfört med tidigare år på grund av frånvaro i anslutning till den rådande pandemin. Avdelningens bokbindare har under året utfört ett gesällprov i bokbinderi.

MED AVSTAMP I TRE ETAPPER har, inom ramen för ett pilotprojekt på beställning av Riksarkivet, utfört tjänsten konservering inför digitisering av en samling lagfartsböcker från Riksarkivet i Härnösand. Utifrån 60 volymer lagfartsböcker har ett åtgärdsprogram upprättats med standard för prioriteringar, åtgärder och tidsbedömningar. Åtgärdsprogrammets syfte var även att ligga till grund för framtida beställningar från Riksarkivet, samt att främja den kontinuerliga genomlysning som krävs för att säkerställa kvalitet och effektivitet.

I SYFTE ATT SPRIDA kunskap inom verksamhetsområdet har avdelningschef tillsammans med enhetschef för bevarandeteknik och konservering vid Riksarkivet, med utgångspunkt i pilotprojektet, skrivit en artikel som kommer presenteras på NKF XXII kongress i oktober 2021. Genom att koppla ett urval empiriska iakttagelser och slutsatser från pilotprojektets tre etapper till en litteraturstudie skapar artikeln en empirisk och teoretisk referensram för diskussion och slutsatser.

I LINJE MED ÖNSKEMÅL från Kungliga biblioteket om mer klimatsäkra transporter har tre mätningar genomförts i deras transportlådor. Mätningarna visar att den relativa fuktigheten (RF) är inom godkända gränsvärden. Detta gällde även dygnsvariationen, med undantag från ett tillfälle (mars månad) då en något högre dygnsvariation ($\pm 10\%$) än rekommenderat ($\pm 5\%$) uppmättes. Sannolik orsak är att transportfirmans fordon vid tillfället kört in i ett varmgarage över natten. Mätningar kommer fortgå 2021 i syfte att utöka underlaget så att en sammanställning kan genomlysas och resultera i förslag på anpassningar. En kartläggning över transportföretag i Norrbotten har visat att det finns ett lämpligt transportföretag som kör i Norrbotten. Avdelningen upplever ett gott samarbete med dem, vilket också bekräftas i samtal med beställare.

MED UTGÅNGSPUNKT I DE gemensamma utmaningar som på de arktiska breddgraderna (kallt och torrt klimat) har avdelningschef besökt Tromsø Byarkiv. Huvudbibliotekarien vid universitetsbiblioteket och Arkivkonsulent vid Byarkiv i Tromsø delade generöst med sig av praktiska erfarenheter kring den forskning som i Norge bedrivs på bekämpningsmedel gentemot långsprödad silverfisk. Våren präglades vidare av planering inför flytt till nya lokaler. Vid avdelningen utmärktes detta av en kartläggning av avdelningens inventarier.

TABELL 1. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2020	2019	2018
Bokbindning, antal böcker	75	105	98
Konservering inför digitisering, antal volymer	60	4	2
Omläggning, antal bilder	65 633	48 629	25 777
Katalogisering, antal poster	4 884	2 681	981
Konservering, antal	---	422	439

TABELL 2. REDOVISNING PER INSTITUTION, SAMLING, BEARBETNING OCH PRESTATION

Institution	Samling	Bearbetning	Prestation
Riksarkivet/Krigsarkivet	Böcker	Bokbindning/Bokkonservering	73
Riksarkivet i Härnösand	Lagfartsböcker	Konservering	60
Kungliga biblioteket	Aftonbladet bildsamling	Omläggning av bilder	60 633
	Fa-samlingen, fotografier i visitkortsstorlek	Omläggning av bilder	4 992
		Katalogisering i Libris	4 884
Övriga institutioner			
Flygvapenmuseum	Böcker	Bokbindning/Bokkonservering	2

METALL • ARKEOLOGI

AVDELNINGEN GICK IN I 2020 med högt ställda mål och beredskap för att ta emot föremål i behov av konservering från Statens historiska museer. Stiftelsens kommande flytt till nya lokaler om några år genomsyrar avdelningens arbete och planer för verksamheten. Översynen av avdelningens utrustning fortsatte under året med syftet att utvärdera vad som kan flyttas med och om eventuell investering behövs. I fokusområdet kloridextraktion introducerades förbättrade mätmetoder. Kloridextraktion inom arkeologisk konservering innebär att salter som orsakar korrosion avlägsnas från järnföremål. Investeringen i ny mätutrustning medförde tydliga och förfinade analysresultat i kloridmätningar och var en del av avdelningens löpande effektiviseringsarbete. Under året fortsatte planeringen inför en jämförande studie av kloridextraktionsmetoder. Delar av studien genomförs inom ramen av en medarbetares masteruppgift vid institutionen för Kulturvård, Göteborgs universitet. I dessa frågor om kloridextraktion har även nätverkan skett med konserveringslaboratorier vid universiteten i Cardiff, Trondheim och Tromsö.

EN VIKTIG DEL INOM konservering av arkeologiskt järn är användning av mikroblästrar för att avlägsna korrosionslager. Ansträngningar pågår för att hitta mer abrasiva och därmed mer effektiva blästringemedel, och som samtidigt har låg hälsoskadlighet. Blästring sker i ett avgränsat rum med utsug i tak och blästerhuvar för att få bort partiklar. Medarbetarna hade sedan tidigare enskilda halvmasker och andningsskydd men bedömning gjordes att det fanns utrymme för förbättring. Under hösten investerades i individuella friskluftmasker som kopplas in i och drar nytta av tryckluftssystemet. Det finns en ständig ambition att förbättra arbetsmiljön och minska belastningen på miljön. Av kemikaliebeståndet görs återkommande översyner och vid inköp undviks ämnen med hög skadlighet för hälsa och miljö. I syfte att kunna avsluta användandet av framkallningsvätskor fortsatte planeringen för en framtida digital röntgenutrustning.

UTÖVER FÖREMÅL FRÅN Statens historiska museer tar avdelningen, i kompetensutvecklingssyfte och i mån av tid, emot uppdrag från externa beställare, främst norrländska institutioner. Under ett par somrar, så även 2020, har stiftelsen stöttat Norrbottens museum vid deras arkeologiska undersökningar i Silbojokk utanför Arjeplog. Medarbetarna deltog vid ett par tillfällen i digitala seminarier arrangerade av svenska och internationella kulturarvsinstitutioner. Covid-19 innebar dock hinder i kompetensutveckling. Att fysiskt kunna delta i seminarier och kurser ger stora möjligheter till diskussion, utbyte och nätverkan. Att hitta utrymme för detta i de digitala lösningar som nu erbjuds är en utmaning. Med anledningar

av detta gjordes ansträngningar att hitta lokala lösningar. Detta resulterade i ett utbyte med Kirunas kommunantikvarie och kommunens samling. Vilket innebar att fem medarbetare gjorde studiebesök i samlingen och att avdelningen i kompetensutvecklingssyfte gjorde en materialanalys på ett av kommunens offentliga konstverk med hjälp av stiftelsens XRF-analysutrustning. Med stöd från analysresultaten kan kommunantikvarien gå vidare och hitta de leverantörer som behövs för bevarandeåtgärder och omlokalisering av skulpturen.

EXTERNA BESTÄLLARE uppmanas att besvara en enkät kring upplevd kvalitet gällande avdelningens åtgärder. Av 9 utskickade enkäter returnerades 5 enkäter innan årets slut. I dessa enkäter upplevde beställarna att kvaliteten på utförda åtgärder var hög.

ANTALET AVSLUTADE konserverade föremål blev under det gångna året lägre än de uppsatta målen. Resultatet beror dels på att antalet arbetade konserveringstimmar på avdelningen var låg under 2020, och dels på att huvuddelen av föremålen från Statens historiska museer som konserverades var stora i storlek, till exempel så kallade ämnesjärn, och som därmed tog längre tid att behandla.

TABELL 3. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2020	2019	2018
Fyndnummer	847	951	2 759
Föremål, i huvudsak järnföremål	1 097	1 439	5 453

Ett fyndnummer kan bestå av ett eller flera föremål. Ett föremål kan vara en liten spik med tidsåtgång för åtgärder på ca 3-5 minuter. Ett annat föremål kan vara ett vikingasvärd med en tidsåtgång under flera dagar.

TABELL 4. FÖRTECKNING AV PRESTATIONER*

Institution	Antal fyndnummer	Antal föremål
Statens historiska museer Föremål från: Gotland, Gästrikland, Jämtland, Småland, Uppland, Värmland, Västerbotten, Västergötland, Öland, Östergötland	697	906
Externa institutioner Arendus FårÖ konsult Gotlands museum Karlstad universitet Konstmuseet i norr Västerbottens museum Skellefteå museum	150	191

*Påbörjat, ej avslutat material, ingår ej i beräkningarna.

DIGITAL BILD

MARINMUSEUMS PROJEKT Resebilder har avslutats med gott resultat. De 621 småbildsdiorna, på acetat-film, monterades loss från sina ramar, rengjordes, därefter lades de digitiserade diabilderna om i nya syrafria buffrade påsar. Bildfilerna levererades genom att läggas in i databasen Primus, där de länkades till redan existerande serier av poster och blev därmed tillgängliga på digitalmuseum.se. Projektet är ett bra exempel där stiftelsens hela kompetens används; preparering inför digitisering, tillgängliggörande men också bevarandeåtgärder. Projektet var komplext och ställde dels krav på val av lämplig metod för rengöring, men framförallt gjorde projektet tydligt hur viktig en tillståndsbedömning/konditionskartläggning av samlingarna är innan demontering och rengöring påbörjas.

HISTORISKA MUSEETS pilot-projekt med en s.k. over-head lösning har uppnått bra resultat. Avdelningen har under november månad utökat maskinparken med en liknande lösning och påbörjat ett motsvarande projekt där utförda tester har godkänts av Kungliga biblioteket. Målsättningen för första kvartalet 2021 är att avdelningen ska, i samråd med Kungliga biblioteket, ta fram ett nytt arbetssätt. Digitiseringen av delar av Arbetarrörelsens arkiv och biblioteks affischsamling har avslutats under året. Arbetet med stiftelsens digitala verktyg för administration, Anabasi, har resulterat i en version där tester utförs mot tre utvalda institutioner. Registreringen av metadata har fortgått med olika verktyg. Särskilt smidigt har arbetet med Riksantikvarieämbetes samlingar fungerat då de har väl preparerade samlingar samt detaljerad förteckning av hur metadata ska registreras. Även Arkitektur och Designcentrum har begärt att deras bildfiler ska levereras och web publiceras via Primus.

PÅ GRUND AV DEN rådande pandemin har avdelningscheferna inte haft möjlighet att besöka institutionerna. Verksamhetsfrågor har i stället diskuterats och planerats i digitala möten. Att inte ha materialet fysiskt framför sig innebär att bedömningen av samlingen kan bli något mer komplicerad, men i huvudsak har det fungerat bra med den digitala tekniken. Riksarkivet har meddelat att myndigheten inte kommer leverera material till stiftelsen för digitisering. Däremot bistod avdelningen Riksarkivet med återkoppling i myndighetens framtagande av dokument för fotodigitiseringsprocesser, FOTODIGG.

VISSA INSTITUTIONER HAR på grund av en bekymmersam ekonomisk situation inte haft resurser att preparera institutionens material för digitisering. Andra projekt vid avdelningen har därför tilldelats mer personalresurser vilket förklarar vissa skillnader i prestationerna (tabell 6). Andra skillnader är relaterade till sjukskrivningar samt ny teknisk utrustning där digitiseringsprocessen går fortare (tabell 6). Avdelningscheferna har under året deltagit i olika arrangemang bland annat Digisamdagen som detta år anordnades online.

TABELL 5. TOTALT ANTAL PRESTATIONER

	2020	2019	2018
Antal digitiserade fotografier	79 378	68 942	64 388
Antal digitiserade dokument	2 583	2 604	2 217
Antal registrerade poster	24 215	25 973	15 418

Arbetsuppgifterna med registrering består av poster, de ser olika ut beroende på institution. En post kan bestå av ett par uppgifter, en annan post kan bestå av betydligt fler uppgifter. Fotografier består av glasplåtar, acetat, diabilder och påsiktsbilder vilka digitiseras med flatbäddskannrar, filmskannrar samt med kamera. Med dokument avses original andra än fotografiska, vilka även de digitiseras med flatbäddskannrar.

TABELL 6. REDOVISNING PER INSTITUTION, SAMLING, BEARBETNING OCH PRESTATION (ANTAL)

Institution	Samling	Material	Prestation
Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek	Affischsamlingen	Digitisering storformat	1 992
Arkitektur- och designcentrum	Sune Sundahls samling – glasplåtar	Digitisering fotografier	2 558
Dansmuseet	Carina Ari – påsiktsbilder	Digitisering fotografier	1 314
Kungliga biblioteket	Fa-samlingen – påsiktsbilder	Digitisering fotografier	8 746
Musikverket – Visarkivet	Paul Decker – negativ och diabilder	Digitisering fotografier, bearbetning	7 303
Nationalmuseum	Skulpturbilder – påsikt Svensk Porträttsamling – påsikt	Digitisering fotografier	2 942 13 994
Nordiska museet	Bellanders samling – påsikt (avslut projekt)	Digitisering fotografier	346
Riksantikvarieämbetet	ATA-bild – påsikt Sjöbäck – påsikt	Digitisering fotografier Registrering av poster Digitisering fotografier Registrering av poster	9 426 9 426 2 623 2 623
Skansen	Skansens programaktiviteter – negativ Byggnadsritningar – storformat	Digitisering fotografier Digitisering storformat	560 591
Spårvägmuseet	Ur bildsamlingen – negativ	Digitisering fotografier	3 406
Statens försvarshistoriska museer – Armémuseum – Flygvapenmuseum	Samling av fotoalbum – påsiktsbilder F 19 Verksamhetsbilder – negativ	Digitisering fotografier Digitisering fotografier	11 361 1 284
Statens historiska museer – Historiska museet	T-samlingen - diabilder	Digitisering fotografier	891
Statens maritima museer – Marinmuseum	Kockums bildsamling – negativ Resebilder - diabilder	Digitisering fotografier Registrering i Primus Digitisering fotografier	10 374 10 512 621
– Sjöhistoriska museet	Gunnel Ilonen och Skantze – diabilder	Digitisering fotografier, bearbetning Registrering i Primus	1 629 1 654

KUNSKAPSUPPBYGGNAD & SAMVERKAN

SAMVERKAN SKER NATIONELLT och internationellt i mötet med kulturarvsinstitutionerna. Samverkan sker på olika nivåer inom våra kompetensområden där Stiftelsen Föremålsvård har ett mångårigt nära samarbete med huvuddelen av de centrala statliga kulturarvsinstitutionerna. Kunskapsuppbyggnad och samverkan sker med andra laboratorier, kollegor, där man diskuterar metoder och förhållningssätt.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD BIDRAR med kunskap, råd och stöd till bl.a. församlingar, kommuner och läns museer, men även till de statliga kulturarvsinstitutionerna. Ett årligt återkommande samarbete med Göteborgs universitet är att Stiftelsen Föremålsvård erbjuder praktikplats och sommararbete för konservatorsstudenter, samarbetet med Göteborgs universitet är ett led i stiftelsens kompetensförsörjning. På grund av pandemin har samverkan med andra institutioner varit begränsad, exempel på kunskapsuppbyggnad/samverkan under året är; konserveringslaboratorier vid universiteten i Cardiff, Trondheim och Tromsø, Norrbottens museum i Luleå, Branchforum för konsthantering, Heritage Science Forum, Samlingsforum, och Nordiskt konservatorsförbunds möte för papperskonservatorer samt Digisamdagen.

TVÄRSEKTORIELLA PERSPEKTIV

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD ARBETAR aktivt med jämställdhet och mångfald utifrån ett arbetsgivarperspektiv. Andelen kvinnor är betydligt högre 71 % än män 29 %. I avdelningen Digital bild har vi små möjligheter att påverka fördelningen mellan könen. Orsaken är det arbetsmarknadspolitiska uppdrag Stiftelsen Föremålsvård har, det vill säga Arbetsförmedlingen anvisar medarbetarna som därefter genomgår en arbetsprovning innan en anställning beslutas. Vi har påtalat behovet av fler manliga medarbetare i den digitala verksamheten utan att uppnå någon förändring. Motsvarande gäller för mångfaldsperspektivet. När det gäller barnperspektivet finns det begränsade möjligheter att integrera detta perspektiv. Anledningen är att Stiftelsen Föremålsvård inte har någon publik verksamhet och inga egna samlingar. När det gäller redovisningen av internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete hänvisas till redovisningen i stycket ovanför, Kunskapsuppbyggnad & Samverkan.

ÖVRIGA RIKTLINJER

Stiftelsen Föremålsvård ska redovisa antalet arbetsledare samt antalet anställda med lönebidrag inom ramen för Kulturarvs-IT.

TABELL 7. ANTAL ARBETSLEDARE OCH LÖNEBIDRAGSANSTÄLLDA

	2020	2019	2018
Arbetsledare	2	2	2
Lönebidragsanställda	16	17	16

MILJÖREDOVISNING

Den kraftiga minskningen beror på pandemin och därigenom begränsat resande.

TABELL 8. KOLDIOXIDUTSLÄPP

	2020	2019	2018
Totalt utsläpp, kg CO2	3 870	14 271	12 725
Per anställd, kg CO2	114	432	386
Fördelning mellan reseslag:			
Flyg	96%	99%	95%
Bil	4%	1%	5%

Beträffande energiförbrukningen går detta inte att redovisa då värme, vatten och el ingår i hyran.

STYRELSE & LEDNING

Ledningen vid Stiftelsen Föremålsvård består av direktören samt kamreren. Organisationen är enkel och tydlig. Rådgivande är ledningsmötena som består av avdelningscheferna vid avdelningarna Papperskonservering, Metall/Arkeologi samt Digital bild.

Styrelsen för Stiftelsen Föremålsvård bestod under 2020 av till höger följande ledamöter. Styrelsen har sammanträtt vid 3 tillfällen.

Ledamöter	Personlig ersättare
Johan Antti, ordförande	
Lars Amréus	Inger Mattson
Karin Grönvall	Lars Ilshammar
Maria Jansén	Kent Andersson
Stavroula Golfomitsou	Maria Höjjer
Curt Persson	Dag Avango
Stefan Sydberg	Mats Dahlberg
Karin Åström Iko	Pauline Tjergefors

PERSONAL, HÄLSA & ARBETSMILJÖ

ANTALET ANSTÄLLDA den 31 december 2020 var 34 personer. Under 2020 har 2 personer nyanställt och 1 person har avslutat sin anställning. Medelåldern var 48 år. Året redovisar en fortsatt övertikt för antalet anställda kvinnor. Den totala sjukfrånvaron var 14,6 % i förhållande till totalt arbetad tid, vilket är en kraftig ökning jämfört med 2019. Anledningen till ökningen är Folkhälsomyndighetens rekommendationer vid till exempel förkylningssymtom. I detta sammanhang är det viktigt att kommentera att det digitala uppdraget, Kulturarvs-IT, är riktat till personer som har svårt att komma in på den reguljära arbetsmarknaden vilket påverkar sjuktalen negativt.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRD har väl inarbetade rutiner för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att minska och förebygga ohälsa på arbetsplatsen. Arbetsgivaren har ansvar för att skapa en god arbetsmiljö som innebär att våra medarbetare har möjlighet att kombinera arbete och privatliv. Detta skapar förutsättningar för ett bra arbetsresultat och ett större välmående. I detta inkluderas även Stiftelsen Föremålsvårds friskvårdsprogram som syftar till att få en friskare och mer motiverade medarbetare. De två årliga skyddsround- och brandskyddskontrollerna redovisar en mycket bra arbetsmiljö.

TABELL 9. ANSTÄLLDA PER AVDELNING

	2020	2019	2018
Kansli	2	2	2
Metall & Arkeologi	6	5	6
Papper & bokbinderi	8	7	6
Digital bild	18	19	19
Totalt	34	33	33

TABELL 10. SJUKFRÅNVARO, PROCENTUELL AV TILLGÄNGLIG ARBETSTID

	2020	2019	2018
Total sjukfrånvaro	14,6	9,6	8,4
Kvinnors sjukfrånvaro	18,1	11,2	8,9
Mäns sjukfrånvaro	5,3	----	----
Yngre än 29 år	-	----	----
30-49 år	15,2	7,1	12,2
50 år och äldre	14,1	12,8	5,8
Sammanhängande längre än 60 dagar	41,9	43,1	40,7

ÅRSREDOVISNING

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Den 26 juni 1986 dagtecknad urkund beslutade staten, genom regeringen, att bilda en stiftelse med namnet Föremålsvård i Kiruna med ändamål att bedriva vård och konservering av museiföremål, böcker och arkivalier. Samtidigt som staten beslutade om att bilda Stiftelsen Föremålsvård fastställde regeringen stadgar för Stiftelsen Föremålsvård att gälla från och med den 1 juli 1986. Verksamheten inleddes 1987. I budgetpropositionen för 1999 beslutade regeringen att Stiftelsen Föremålsvård tilldelades det digitala uppdraget Kulturarvs-IT. Stiftelsen Föremålsvård får ett årligt anslag av staten via Kulturdepartementet. Styrelsens åtta ledamöter förordnas av regeringen. Regeringen utser ordföranden samt sju ledamöter efter förslag angående vardera en ledamot av Riksantikvarieämbetet, Statens historiska museer, Riksarkivet, Kungliga biblioteket, Göteborgs universitet, Luleå tekniska universitet och Kiruna kommun. Samtliga utses för högst tre år i taget. Efter förslag från styrelsen förordnas direktören av regeringen.

STIFTELSEN FÖREMÅLSVÅRDS UPPDRAG OCH ÄNDAMÅL

Stiftelsen Föremålsvård får årligen sitt uppdrag i riktlinjer från Kulturdepartementet. Målet för Stiftelsen Föremålsvård är att medverka i bevarandet och tillgängliggörandet av vårt kulturarv. Specifika mål för Stiftelsen Föremålsvård är att; effektivisera och utveckla arbetet med vård och konservering av föremål, samt vård och digitisering av bilder och dokument. Med sitt uppdrag att vårda och digitisera de centrala statliga kulturarvsinstitutionernas samlingar säkerställs ändamålet för Stiftelsen Föremålsvård.

FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR

Stiftelsen Föremålsvård finansieras dels av staten genom anslag från Kulturdepartementet, dels av bidrag från Arbetsförmedlingen

VERKSAMHETEN UNDER 2020

I tabell 11 redovisas antalet vårdade, konserverade och digitaliserade dokument, böcker, föremål och fotografier.

TABELL 11. PRODUKTION 2020

Avdelning	Antal	Bearbetat
KONSERVERING PAPPER		
Bokbindning	75	Böcker
Konservering inför digitisering	60	Böcker
Omläggning	65 633	Bilder
Katalogisering	4 885	Poster
KONSERVERING METALL ARKEOLOGI		
Konservering	847 1 097	Fyndnummer Föremål
DIGITAL BILD		
Digitaliserat	79 378 2 538	Fotografier Dokument
Registrerat	24 215	Poster

STYRELSEARBETE OCH EKONOMISKT RESULTAT

Styrelsen har sammanträtt vid tre tillfällen under året. Rörelseresultatet för 2020 redovisar ett överskott med 956 000 kr.

FRAMTIDA UTVECKLING

Under överskådlig tid har Stiftelsen Föremålsvård obegränsat med uppdrag inom det digitala uppdraget. Inom området konservering papperskonservering pågår en utveckling mot preparering inför digitisering. Inom området konservering metall/arkologi fortgår utvecklingen mot sammansatta föremål parallellt med volymer.

FLERÅRSÖVERSIKT

	2020	2019	2018	2017
Bidrag	19 179 168	18 492 573	17 854 480	17 376 704
Nettoomsättning	140 499	135 523	461 452	224 203
Årets resultat	956 941	13 360	559 076	156 409
Soliditet (%)	88,7%	86,5%	88,0%	86,9%

Förändring av eget kapital		
	Balanserade vinstmedel	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	8 271 179	13 360
Disposition föregående års resultat	13 360	- 13 360
Årets resultat		956 941
Belopp vid årets utgång	8 284 539	956 941

Beträffande stiftelsens redovisade resultat och ställning hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning.

RESULTATRÄKNING

	Not	2020-01-01 – 2020-12-31	2019-01-01 – 2019-12-31
Stiftelsens intäkter			
Bidrag	1	19 179 168	18 492 573
Nettoomsättning		140 499	135 523
Summa stiftelsens intäkter		19 319 667	18 628 096
Stiftelsen kostnader			
Övriga externa kostnader		-3 286 656	-3 286 229
Personalkostnader	2	-14 868 081	-15 230 770
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-370 860	-423 269
Summa stiftelsens kostnader		-18 537 597	-18 940 268
Rörelseresultat		782 070	-312 172
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar	3	174 871	325 597
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		0	-65
Summa finansiella poster		174 871	325 532
Årets resultat		956 941	13 360

BALANSRÄKNING

	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	4	604 818	848 409
		604 818	848 409
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	5, 6	5 193 098	5 072 771
		5 193 098	5 072 771
Summa anläggningstillgångar		5 797 916	5 921 180
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 375	0
Övriga fordringar		92 628	41 400
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		380 169	418 879
		477 172	460 279
Kassa och bank		4 139 810	3 195 077
Summa omsättningstillgångar		4 616 982	3 655 356
SUMMA TILLGÅNGAR		10 414 898	9 576 536
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början		8 284 539	8 271 179
Årets resultat		956 941	13 360
Summa eget kapital		9 241 480	8 284 539
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		143 373	168 067
Skatteskulder		10 305	0
Övriga skulder		236 489	251 060
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		783 251	872 870
Summa kortfristiga skulder		1 173 418	1 291 997
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		10 414 898	9 576 536

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR – REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

AVSKRIVNINGAR

Tillämpade avskrivningstider: Maskiner och inventarier 3-5 år

NYCKELTALSDEFINITIONER

Bidrag: Rörelsens huvudintäkter

Nettoomsättning: Utförda arbeten

Årets resultat: Resultat efter finansiella intäkter och kostnader

Soliditet (%): Eget kapital i procent av balansomslutning

NOTER

Not 1 Bidrag	2020	2019
Erhållna statliga anslag	15 025 000	15 025 000
Erhållna lönebidrag	3 453 125	3 306 163
Erhållna övriga bidrag	701 043	161 410
	19 179 168	18 492 573
Not 2 Anställda		
Medeltalet anställda	34	33
Not 3 Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar		
Resultat vid avyttringar	174 871	325 597
Årets nedskrivningar	0	0
Återföring av nedskrivningar	0	0
	174 871	325 597

	2020-12-31	2019-12-31
Not 4 Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	6 983 127	6 491 479
Årets anskaffningar	127 269	491 648
Försäljningar/utrangeringar	- 133 686	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 976 710	6 983 127
Ingående avskrivningar	-6 134 718	-5 711 449
Försäljningar/utrangeringar	133 686	0
Årets avskrivningar	-370 860	-423 269
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 371 892	-6 134 718
Utgående redovisat värde	604 818	848 409
Not 5 Andra långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärden	5 072 771	4 841 734
Årets anskaffningar	2 437 990	4 713 536
Försäljningar/utrangeringar	-2 317 663	-4 482 499
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	5 193 098	5 072 771
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade upp-/nedskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	5 193 098	5 072 771
Not 6 Aktier och andelar	Bokförda värde	Marknadsvärde
Noterade aktier och andelar	5 193 098	6 069 303

UNDERSKRIFTER ÅRSREDOVISNING 2020

Samtliga styrelseledamöter och revisorer har undertecknat årsredovisningen genom vändande e-post.

2021-02-09

Ulf Daunfeldt
Direktör

STIFTELSEN
FÖREMÅLSVÅRD
I KIRUNA